مقاله تحقیقی

دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل
دوره هفتم، شمارهٔ ۲، بهار – تابستان ۱۳۹۸، صفحه ۳۹-۳۴

بررسی پاسخگویی اعضای هیات علمی دانشکده دندانپزشکی در درمانگاههای آموزشی از دیدگاه دانشجویان

احسان روح ا... پورآهنگر (DDS Student)[۱]، مریم قائمی امیری (PhD)[۲]، سیده زینب حسینی مطلق(MSc)[۲*]، زینب غلام نیا شیروانی(PhD)[۲]، محبوبه سلطانی(MSc)[۲]

۱-دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل، بابل، ایران
۲-مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل، بابل، ایران

دریافت: ۹۸/۵/۲۱، اصلاح: ۹۸/۶/۲۳، پذیرش:۹۸/۶/۲۶

خلاصه

سابقه و هدف: از آنجا که اعضای هیات علمی دانشگاه یکی از مهمترین ارکان آموزش عالی بوده و نقش بسزایی را در دستیابی به اهداف آموزشی ایفا می کنند، نحوه تعامل آنها با فراگیران از جمله نکات مهمی است که باید مد نظر قرار گیرد. کلینیکهای دندانپزشکی دانشگاهها نیز از این قاعده مستثنی نبوده و اساتیدی که به عنوان دندانپزشک معالج در آن مکانها مشغول به فعالیت می باشند باید زمینه ارتقاء سلامت دهان و دندان را از طریق آموزش بهداشت اصولی بهداشت دهان و دندان و پاسخگویی مناسب و پیگیری بیماران درمان شده فراهم آورند. این پژوهش باهدف بررسی پاسخگویی اعضای هیات علمی دانشکده دندانپزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد.

مواد و روشها: این مطالعه در سال تحصیلی ۹۸- ۱۳۹۷ بر روی ۸۹ نفر از دانشجویان دندانپزشکی تحت آموزش در درمانگاه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل اجرا شد. ابزار جمع آوری داده ها پرسش نامه ای محقق ساخته با استفاده از منابع معتبر علمی، مشتمل بر خصوصیات دموگرافیک و ۱۸ سوال در خصوص نحوه پاسخگویی اساتید به دانشجویان و بیماران با گزینه های پاسخ لیکرت ۵ در جه ای (از عالی تا خیلی ضعیف) بود. شاخص روایی محتوایی آن ۸۹/۲ و ضریب پایایی ۰/۸۵ به دست آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS21 و به منظور مقایسه از نظر متغیرهای مختلف، از آزمونهای T-Test و آنوای یکطرفه (همراه با آزمونهای تعقیبی) در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ بهره گرفته شد.

یافته ها: در زمینه پاسخگویی، بیشترین و کمترین درصد در رده عالی بترتیب به موارد اهمیت به حضور سروقت در درمانگاه (۳۸/۲ ٪) و توجه به فعالیت دانشجویان در طول دوره (۱۰/۱ ٪)، در رده خوب، به پاسخگویی مناسب به سوالات دانشجویان (۴۳/۸ ٪) و تلاش در جهت آموزش به دانشجویان ضعیف در کار بالینی (۲۳/۶ ٪) و در رده متوسط به توجه به فعالیت دانشجویان در طول دوره (۳۷/۱ ٪) و اهمیت به رعایت پوشش مناسب دانشجویان (۱۳/۵٪) اختصاص داشت. اختلاف معنی داری بین جنس و محل تحصیل (روزانه-پردیس) وجود نداشت (p=۰/۹۱). دانشجویان سال آخر نمره کمتری به اساتید داده بودند (p=۰/۰۰۳). دانشجویان از اساتید بخش رادیولوژی دهان، فک و صورت رضایت بیشتری داشتند (p<۰/۰۰۱).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می گردد دانشگاههای علوم پزشکی جهت نهادینه کردن پاسخگویی اساتید، در برنامه های آموزشی و فرهنگی خود تدابیربیشتری بیندیشند.

واژه های کلیدی: پاسخگویی، هیات علمی، درمانگاه های آموزشی، دانشجویان دندانپزشکی

مقدمه

در دنیای کنونی، آموزش عالی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. هر کشوری با داشتن سیستم آموزش عالی مؤثر و اثربخش میتواند گامهای مؤثری در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بردارد و موجبات توسعه پایدار کشور را فراهم سازد. از آنجا که اعضای هیات علمی دانشگاهها یکی از مهمترین ارکان آموزش عالی بوده و نقش بسزایی را در دستیابی به اهداف ذکر شده ایفا می کنند، نحوه تعامل آنها با فراگیران از جمله نکات مهمی است که باید مدنظر قرار گیرد (۱). در همین راستا اعضای هیات علمی دانشگاههای علوم پزشکی با توجه به مسولیت آموزش ارائه دهندگان خدمات سلامت در جامعه، رسالت بزرگتری برعهده دارند. یکی از محیطهای آموزشی در دانشگاههای علوم پزشکی، محیطهای درمانگاهی و کلینیکهای درمانی است که در آن دانشجویان بطور مستقیم با مهارتهای تشخیص و درمان بیماریها آشنا شده و دانش و مهارت مربوط به رشته خود را آموزش می بینند (۲). بنابراین درگیر کردن فعال و ارتباط مناسب

* نویسنده مسئول مقاله: سیده زینب حسینی مطلق
آدرس: بابل-خیابان گنج افروز- دانشگاه علوم پزشکی بابل- مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تلفن: ۰۱۱-۳۲۱۹۰۵۹۳
Email: zeinab.motlagh69@gmail.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]

با دانشجو جهت یادگیری بیشتر مطالب تدریس اهمیت فراوان دارد. کلینیکهای دندانپزشکی دانشگاهها نمونه ای از این محیطهای بالینی آموزشی است که با توجه به نقش دندان در تغذیه و به تبع آن سلامتی بدن و در مرحله بعد زیبایی و تاثیر آن در روابط اجتماعی و نیز هزینه‌های بالای درمانی، مورد اقبال زیادی قرار می گیرد. در واقع، دندان و دندانپزشکی مسئله ای ملموس و جدی در زندگی افراد چه در بعد سلامت فردی و چه از نظر حضور جدی آن، در سبد هزینه خانوار می باشد و با توجه به بالا بودن هزینه های دندان، بیماران، به کلینیک های دندانپزشکی تخصصی دانشگاهی بیشتر مراجعه می کنند. از آنجا که ارائه خدمات با کیفیت و پاسخگویی به مسائل بیماران از جمله موضوعاتی است که در دانشگاههای علوم پزشکی مورد تاکید مسئولین مربوطه می باشد؛ کلینیکهای دندانپزشکی دانشگاهها نیز از این قاعده مستثنی نبوده و اساتیدی که به عنوان دندانپزشک معالج در آن مکانها مشغول به فعالیت می باشند باید زمینه ارتقاء سلامت دهان و دندان را از طریق آموزش بهداشت اصولی بهداشت دهان و دندان و پاسخگویی مناسب و پیگیری بیماران درمان شده فراهم آورند (۳).

از طرفی دیگر تدریس یک فرآیند گروهی و همچنین تعاملی دوطرفه است که در طی این فرآیند، فراگیر و آموزش دهنده هر دو از همدیگر تأثیرپذیری دارند. لذا امروزه ارزیابی دانشجویان از استادان بیشتر از هر روش دیگری در بیشتر دانشگاه های دنیا مورد استفاده قرار گرفته و تبدیل به امری معمول شده است. شواهد مطالعات مختلف نشان می دهند که بیشتر دانشگاه ها و کالج های دنیا از ارزیابی دانشجویان از اساتید به عنوان بخشی از ارزیابی اثربخشی آموزش، استفاده می کنند و اکثر دانشگاه های معتبر جهان ارزشیابی های دانشجویان از آموزش را با اهمیت ترین منبع ملموس برای ارزشیابی می دانند. بنا به گفته Strong دانش آموزان و دانشجویان اصلی ترین مصرف کنندگان خدمات معلم هستند، پس باید به نظر آنان اهمیت داد و به عقیده Mukherji و Rustagi دانشجویانی که یک درس را در طول یک ترم با استاد داشته اند بهترین افراد برای ارزیابی محتوی درس و استاد می باشند (۴).

استفاده از نظرات دانشجویان در ارزشیابی اعضای هیات علمی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی از سال ۱۹۲۷میلادی به عنوان بخش مهمی از ارزشیابی های آموزشی آغاز شد و تاکنون گسترش زیادی یافته است، به طوری که در حال حاضر تقریباً در تمامی دانشگاه های معتبر دنیا به عنوان اصلی ترین منبع برای ارزیابی عملکرد آموزشی اساتید به کار گرفته می شود. ارزشیابی عملکرد آموزشی اساتید یکی از روشهای بهبود کیفیت برنامه ها و فعالیتهای آموزشی اعضای هیات علمی در دانشگاهها به شمار میرود و این امکان را فراهم می آورد تا براساس نتایج آن، نقاط قوت و ضعف تعیین و با تقویت جنبه های مثبت و رفع کاستی ها در ایجاد تحول و اصلاح امور آموزشی برنامه ریزی مناسب صورت پذیرد (۵).

Aultman معتقد است ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان می تواند یک منبع ارزشمند برای بازخورد به آنها به منظور بهبود کیفیت آموزش باشد . وی اعتقاد خاصی به ارزشیابی تکوینی اعضای هیئت علمی توسط دانشجو دارد و آن را از این جهت که می تواند با ارائه بازخورد فوری، فرصت مناسبی برای بهبود روش تدریس فراهم آورد و همچنین سبب ارتقاء یادگیری در فراگیران شود، ارزشمند می داند (۶). ارزشیابی، فرآیند یاددهی و یادگیری از فعالیتهای مورد تأکید و توجه در مؤسسات آموزشی است، زیرا تربیت نیروی انسانی دارای تبحر و صلاحیت به میزان زیادی وابسته به این فرآیند است. به صورت کلی ارزشیابی به معنای بررسی میزان نیل به اهداف تعریف میگردد که در حیطه آموزش، میزان یادگیری، یکی از ابعاد این موضوع است. ارزشیابی کاری است تحقیقی که از روشهای کمی و کیفی و نیز شیوه های رسمی و غیررسمی به منظور درک، قضاوت و بهبود یک فعالیت آموزشی استفاده میکند. یکی از مهم ترین حوزه های بررسی کفایت آموزش و ارزشیابی در جهت بهبود و ارتقاء آن، حیطه دانشجویی است که گروه هدف برنامه های آموزشی را تشکیل میدهند.

آموزش بالینی در رشته دندانپزشکی به علت حجم زیاد واحدهای عملی و ابعاد یادگیری مهارتی گسترده آن، نیاز به توجهی خاص دارد. آموزش بالینی فرآیندی پویاست که طی آن دانشجویان، به صورت تدریجی با حضور بر بالین بیمار، تجربیاتی کسب می کنند و در تعامل با مربی و محیط، مفاهیم آموخته شده را در عمل به کار می گیرند. مدرسین بالینی نیز برای انجام مؤثر نقش خود در تسهیل ورود دانشجویان به دنیای پیچیده سیستم های بهداشتی، باید ویژگیهای مدرس بالینی اثربخش را کسب کنند (۷).

از آنجایی که این مکانها آموزشی می باشد، هر گونه رفتار استاد مربوطه که حالا در کسوت دندانپزشک معالج بر بالین بیمار حاضر شده است می تواند الگویی مناسب یا نامناسب برای آموزش دانشجویان باشد. از این رو نگاهی به اظهار نظر دانشجویان در خصوص کیفیت پاسخگویی اساتید در محیطهای بالینی کمک شایانی در ارتقا آموزشهای بالینی و در نتیجه توانمند سازی کلیه اعضای تیم سلامت جهت ارائه خدمات به جامعه می نماید (۳)، تا افرادی سالم تر در جامعه حضور یابند. این پژوهش باهدف بررسی پاسخگویی اعضای هیات علمی دانشکده دندانپزشکی به عنوان شاخصه های رعایت اخلاق پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد.

مواد و روشها

این مطالعه در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ به منظور تعیین میزان پاسخگویی اعضای هیات علمی دندانپزشکی در درمانگاههای آموزشی از دیدگاه دانشجویان انجام شد. جامعه مورد پژوهش دانشجویان دندانپزشکی بودند که آزمون علوم پایه دندانپزشکی را پشت سر گذاشته و در کلینیک های آموزشی دندانپزشکی مشغول به فعالیت بودند. نمونه گیری به روش در دسترس صورت پذیرفت و ۱۰۰ دانشجو وارد مطالعه شدند. ابزار جمع آوری داده ها پرسش نامه ای محقق ساخته با استفاده از منابع معتبر علمی، مشتمل بر دو بخش بود: بخش اول شامل سوالات مرتبط با خصوصیات دموگرافیک از جمله جنس، سال تحصیل، دانشکده (روزانه- پردیس) و بخش بالینی در حال فعالیت و بخش دوم شامل ۱۸ سوال از جمله اهمیت استاد به حضور سروقت خود و دانشجویان در درمانگاه، رعایت احترام و شان دانشجویان، واکنش مناسب به اشتباهات بالینی دانشجویان، پاسخگویی مناسب به سوالات دانشجویان و پاسخگویی به سوالات بیمار و یا همراهان با گزینه های پاسخ به صورت طیف لیکرت ۵ درجه ای (از عالی تا خیلی ضعیف) بود. ضریب روایی محتوایی آن با نظر خواهی از صاحب نظران ۸۹/۲ درصد تعیین گردید. سنجش پایایی به لحاظ انسجام درونی نشان دهنده ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ بود. در نهایت، ۸۹ پرسشنامه توسط دانشجویان تکمیل گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS21 و به منظور مقایسه از نظر متغیرهای مختلف، از

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]

آزمونهای T-Test و آنوای یکطرفه (همراه با آزمونهای تعقیبی) در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ بهره گرفته شد. این تحقیق در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه (EDC) مورد تایید قرار گرفت.

جدول (۱) خصوصیات دمو گرافیک و تحصیلی دانشجویان (۸۹ نفر) بر اساس درصد

خصوصیت	متغیر به درصد								
جنس	پسر	دختر							
	۳۸/۲	۶۱/۸							
سال تحصیلی	سال چهارم	سال پنجم	سال ششم						
	۵۱/۷	۲۸/۱	۲۰/۲						
دانشکده	روزانه	پردیس							
	۵۸/۴	۴۱/۶							
بخش بالینی در حال فعالیت	دندانپزشکی تشخیصی	اندو دانتیکس	ارتودانتیکس	پروتز های دندانی	رادیولوژی دهان فک و صورت	دندانپزشکی ترمیمی	جراحی دهان فک و صورت		
	۱۲/۹۴	۱۶/۵۰	۱۱/۸	۲۰/۰	۱۱/۱	۱۲/۹	۱۴/۱		

جدول (۲): نظرات دانشجویان (۸۹ نفر) درخصوص پاسخگویی اساتید

ردیف	سوالات	میانگین	انحراف معیار	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف
۱.	اهمیت به حضور سروقت در درمانگاه	۳/۹۷	۱/۰۴	٪ ۳۸/۲	٪ ۳۲/۶	٪۱۹/۱	٪ ۷/۹	٪ ۲/۲
۲.	اهمیت به حضور سروقت دانشجویان در درمانگاه	۴/۰۸	۰/۹	٪ ۳۶	٪ ۴۲/۷	٪ ۱۶/۹	٪ ۲/۲	٪ ۲/۲
۳.	اهمیت به رعایت پوشش مناسب دانشجویان	۳/۹۶	۱/۰۸	٪ ۳۶	٪ ۳۹/۳	٪ ۱۳/۵	٪ ۶/۷	٪ ۴/۵
۴.	رعایت احترام و شان دانشجویان بدون توجه به شرایط درسی، اقتصادی و...	۳/۲۷	۱/۲۸	٪ ۱۸	٪ ۳۰/۳	٪ ۲۵/۸	٪ ۱۰/۱	٪ ۱۴/۶
۵.	واکنش مناسب به اشتباهات بالینی دانشجویان	۳/۲۶	۱/۱۱	٪ ۱۲/۴	٪ ۳۳/۷	٪ ۲۷	٪ ۱۹/۱	٪ ۶/۷
۶.	اهمیت به موضوع آموزش به دانشجو	۳/۳۸	۱/۲۲	٪ ۲۰/۲	٪ ۲۹/۲	٪ ۲۹/۲	٪ ۱۱/۲	٪ ۱۰/۱
۷.	تلاش در جهت آموزش به دانشجویان ضعیف در کار بالینی	۳/۱۶	۱/۱۶	٪ ۱۴/۶	٪ ۲۳/۶	٪ ۳۲/۶	٪ ۱۹/۱	٪ ۹
۸.	توجه به همه دانشجویان در انتقال مطالب	۳/۳۷	۱/۲	٪ ۲۰/۲	٪ ۲۷	٪ ۲۹/۲	٪ ۱۲/۴	٪ ۹
۹.	رعایت عدالت و انصاف در تصمیم گیری در باره دانشجویان	۳/۳	۱/۳۱	٪ ۱۸	٪ ۳۶	٪ ۲۰/۲	٪ ۱۰/۱	٪ ۱۵/۷
۱۰.	پاسخگویی مناسب به سوالات دانشجویان	۳/۶۲	۱/۰۶	٪ ۱۹/۱	٪ ۴۳/۸	٪ ۲۱/۳	٪ ۱۱/۲	٪ ۴/۵
۱۱.	برگزاری امتحان بر اساس مباحث تدریس شده	۳/۴۸	۱/۰۸	٪ ۱۵/۷	٪ ۴۱/۶	٪ ۲۲/۵	٪ ۱۳/۵	٪ ۵/۶
۱۲.	توجه به فعالیت دانشجو در طول دوره و عدم قرار دادن ملاک نمره تنها در زمان امتحان	۳/۲۲	۱/۰۶	٪ ۱۰/۱	٪ ۳۱/۵	٪ ۳۷/۱	٪ ۱۳/۵	٪ ۷/۹
۱۳.	علاقمندی به به روز کردن دانش کاربردی	۳/۵۱	۱/۰۸	٪ ۱۸	٪ ۳۶	٪ ۳۰/۳	٪ ۷/۹	٪ ۶/۷
۱۴.	هماهنگی و ارتباط مناسب با سایر اساتید	۳/۵۷	۱/۰۹	٪ ۲۰/۲	٪ ۳۹/۳	٪ ۲۲/۵	٪ ۱۳/۵	٪ ۴/۵
۱۵.	هماهنگی و ارتباط مناسب با مسئولین دانشکده	۳/۵۶	۱/۰۴	٪ ۱۶/۹	٪ ۴۲/۷	٪ ۲۴/۷	٪ ۱۱/۲	٪ ۴/۵
۱۶.	پاسخگویی به سوالات بیمار و یا همراهان	۳/۴۸	۱/۰۷	٪ ۱۸	٪ ۳۳/۷	٪ ۳۱/۵	٪ ۱۰/۱	٪ ۵/۶
۱۷.	اهمیت وضعیت اقتصادی و اجتماعی بیمار	۳/۵۱	۱/۱	٪ ۱۸	٪ ۴۰/۴	٪ ۲۰/۲	٪ ۱۶/۹	٪ ۴/۵
۱۸.	پاسخگویی به سوالات بیماران جلسات قبل	۳/۶۳	۱/۲۵	٪ ۲۸/۱	٪ ۳۶	٪ ۱۵/۷	٪ ۱۱/۲	٪ ۹

یافته ها

تعداد ۸۹ پرسشنامه توسط دانشجویان دندانپزشکی بالینی شرکت کننده در این مطالعه تکمیل گردید. ۶۱/۸ ٪ از دانشجویان دختر و ۵۱/۷ ٪ در سال چهارم مشغول به تحصیل بودند. ۵۸/۴ ٪ دانشجوی دانشکده روزانه بودند (جدول ۱). تفاوت معنی داری بین جنس پسر و دختر و دانشجویان روزانه و پردیس در پاسخگویی مشاهده نشد (P=۰/۹۱) . با توجه به جدول ۲ یعنی نظرات دانشجویان راجع به پاسخگویی اساتید، بیشترین میانگین (انحراف معیار) مربوط به مورد "اهمیت به حضور سروقت دانشجویان در درمانگاه" (۰/۹±۴/۰۸) و کمترین به "تلاش در جهت آموزش به دانشجویان ضعیف در کار بالینی" (۱/۱۶±۳/۱۶) اختصاص داشت. ۸۹/۹٪ از دانشجویان وضعیت حضور به موقع اساتید در درمانگاه ها و ۹۵/۶٪ دانشجویان اهمیت اساتید به حضور به موقع دانشجویان در درمانگاه را متوسط به بالا توصیف کردند. ۸۸/۸٪ دانشجویان اهمیت به پوشش مناسب دانشجویان توسط اساتید و ۷۵٪ رعایت احترام و شان دانشجو توسط اساتید را متوسط به بالا گزارش کردند. در مورد واکنش مناسب

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]

اساتید به اشتباهات بالینی دانشجویان۷۳/۹ ٪ دانشجویان واکنش اساتید را متوسط به بالا اعلام کردند. در خصوص اهمیت اساتید بـه موضـوع آمـوزش بـه دانشـجو ۲۹/۲ ٪ دانشجویان وضعیت را متوسط و ۲۹/۲ ٪ دانشجویان وضـعیت را خـوب و ۲۰/۲ ٪ دانشجویان وضعیت را عالی توصیف کردنـد. ۷۰/۸ ٪ دانشـجویان اذعـان داشتند که اساتید در تلاش برای آمـوزش بـه دانشـجویان ضـعیف در کـار بـالینی متوسط به بالا عمل میکنند. ۷۶/۴ ٪ دانشجویان بیان کردند که توجـه اسـاتید بـه همه دانشجویان در انتقال مطالب در وضعیت متوسـط و خـوب و عـالی قـرار دارد. ۷۴/۲ ٪ دانشجویان رعایت عدالت و انصاف توسـط اسـاتید در تصـمیم گیـری در مورد دانشجویان را متوسط بـه بـالا توصـیف کردنـد. ۸۴/۲٪ دانشـجویان اذعـان داشتند که اساتید در جهت پاسخگویی مناسب به سوالات دانشجویان متوسـط بـه بالا عمل میکنند. در مورد برگزاری امتحان براساس مباحث تدریس شده، ۷۹/۸ ٪ دانشجویان وضعیت را متوسط و خوب و عالی گزارش کردنـد. در خصـوص توجـه اساتید به فعالیت دانشجویان در طول دوره و عدم ملاک قرار دادن نمـره در زمـان امتحان، ۷۸/۷٪ دانشجویان وضعیت را متوسط به بالا اعلام کردند.

۸۴/۳٪ دانشجویان بیان داشتند که علاقـه منـدی اسـاتید در بـه روز کـردن دانش کاربردی خود در وضعیت متوسـط و خـوب و عـالی قـرار دارد. در خصـوص هماهنگی و ارتباط مناسب با سایر اساتید ۸۲ ٪ دانشجویان و در مورد هماهنگی و ارتباط مناسب با مسئولین دانشگاه ۸۴/۳٪ دانشجویان وضعیت را متوسط بـه بـالا توصیف کردند. از نظر ۸۳/۲ ٪ دانشـجویان پاسـخگویی اسـاتید بـه بیمـاران و یـا همراهان بیمار و از نظر ۷۸/۶ ٪ دانشجویان اهمیت اساتید به وضعیت اقتصـادی و اجتماعی بیماران و از نظر ۷۸/۹ ٪ از دانشجویان وضـعیت پاسـخگویی اسـاتید بـه سوالات بیماران جلسه قبل در وضعیت متوسط و خوب و عالی قرار دارد.

بر اساس آزمون توکی دانشجویان سال ۶ نسبت به دانشجویان سال ۴نمـره کمتری به اساتید دادند و انتظارات دانشـجویان نسـبت بـه مـوارد مطـرح شـده در پرسشنامه تفاوت معنی داری را نشان می داد (P=۰/۰۰۳).

انتظارات دانشجویان در بخشهای مختلف تفاوت معنی داری داشت. به نحوی که دانشجویان در بخش رادیولوژی دهان، فک و صورت نمرات بالاتری به اسـاتید مربوطه داده بودند (P<۰/۰۰۱).

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش به بررسی دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی در خصوص میـزان پاسخگویی اساتید مربوطه در درمانگاه های آموزشی دانشـکده دندانپزشـکی بابـل پرداخته شد.

با توجه به نتـایج تحقیـق ۷۱٪ از دانشـجویان اسـاتید خـود را در خصـوص حضور به موقع در درمانگاه تایید نمودند. در مطالعـه اکبـری و همکـاران در مـورد مقایسه دیدگاه اساتید و دانشجویان درباره خصوصیات یک معلـم خـوب در رشـته دندانپزشکی در مشهد نیز دانشجویان بیشترین اهمیت را به حضور به موقع اسـاتید در کلاس دادند (۸). در مطالعه معزی و همکاران از نظر مدرسین حضور بـه موقـع مدرس جزو ۵ اولویت اول است (۹). مطالعه ای در دانشگاه قزوین احترام به زمـان شروع و خاتمه کلاس از موضوعات مهم تلقی شد (۱۰). ۵۱٪ از دانشجویان معتقد بودند که اساتید شان و احترام آن ها را در هنگام آموزش بالینی رعایت مـی کننـد. اما در مطالعه اکبری و همکاران تسلط علمی اهمیـت بیشـتری نسـبت بـه خـوش اخلاقی و اعتماد به نفس داشت و در مجموع امتیازاتی که اساتید به موارد رفتـاری و غیر مرتبط با زمینه علمی دادند به اهمیت متوسـط اشـاره داشـته اسـت (۱۱). در ارزشیابی بهشتی راد و همکاران اولویت اول به حیطـه شخصـیت فـردی و سـپس حیطه روش تدریس، انضباط آموزشی، حیطه تسلط و توان علمی اساتید مورد توجه دانشجویان قـرار داشـت (۱۲). در مطالعـه وهـابی و همکـاران در دانشـگاه علـوم پزشکی کردستان نیز احترام به دانشجو، علاقه مدرس به یادگیری دانشـجو، بیـان شیوای مدرس و توانایی وی در ارائه مطلب از بهترین ویژگی هـای یـک مـدرس خوب است و آراستگی مدرس، حضـور بـه موقـع در کـلاس و اسـتفاده از وسـایل کمک آموزشی کمترین امتیاز را به خود اختصاص دادند (۱۳).

۶۲٪ اذعان داشتند که اساتید در هنگام وجود سوال به طرز مناسـبی بـه آنهـا پاسخ می گویند. در مطالعه شکورنیا و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی اهواز بـه اعتقاد اساتید توانایی و تسلط بیشـتر بـر محتـوای دروس نسـبت بـه مـوارد دیگـر اولویت بیشتری بر نمره ارزشیابی دارد (۱۴). در مطالعه سـرچامی و سـلمان زاده در قزوین از مهم ترین ویژگی اساتید به تسلط علمی بـر موضـوع اشـاره شـده اسـت (۱۵). در مطالعه صنعت خانی و همکاران نظارت اساتید بر چگونگی کنترل عفونت بیمـاران توسـط دانشـجویان در بخـش هـای پریـو، پروتـز متحـرک، تشـخیص، ارتودنسی و رادیوگرافی متوسط و در بخش های اندو، اطفـال، ترمیمـی و جراحـی زیاد دانستند. توجه به کنترل عفونت با توجـه بـه جـدیت مشـکلات ناشـی از آن، علاوه بر آن که نکته ای علمی است، امری اخلاقی محسوب می شود (۱۶).

همانگونه کـه در بخـش نتـایج بیـان شـد؛ دانشـجویان سـال ۶ نسـبت بـه دانشجویان سال ۴ نمره کمتری به اساتید دادند که این نکته شاید به دلیل تجربـه بیشتر دانشجویان سال آخر و نزدیک تر بودن آنها به حضور در محیط های بـالینی خارج از دانشگاه باشد کـه سـعی مـی کننـد پـس از پشـت سـر گذاشـتن تمـرین مهارتهای عملی، خود برای حضور در جامعه آماده کنند و بیشتر بـه مسـائل حرفـه ای و اخلاقی اساتید توجه می نمایند تا با الگـو بـرداری از مصـادیق موفـق و نیـز دوری از برخی رفتارهای غیر حرفه ای در جامعه موفق تر حضور یابند.

با توجه به موارد ذکر شده پیشنهاد می شود برنامه های آموزشـی و فرهنگـی در خصوص نهادینه کردن پاسخگویی به عنوان یکی از مولفه هـای مهـم اخـلاق حرفه ای در دستور کار برنامه ریزان دانشگاهی جهـت توانمندسـازی اسـاتید قـرار گیرد.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از کلیه دانشجویان شرکت کننده در نظر سنجی و مسئولین محترم دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل تقدیر و تشکر بعمل می آید.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]

Dentistry Faculty' Response in Dental Clinics From the perspective of students

Rouhollahpour-Ahangar, E (DDS Student)[1],Ghaemi-Amiri, M (PhD)[2], Hosseini-Motlagh, S.Z (MSc)[2*], Gholamnia-Shirvani, Z (PhD)[2], Soltani, M (MSc)[2]

1. Dental student, Dental School , Babol University of Medical Sciences, Babol ,Iran
2. Education Development Center of Medical Sciences, Babol University of Medical Sciences, Babol ,Iran

Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 7(2); Spring & Summer 2018-2019; pp: 34-39

Received: Aug 12 th 2018, Revised: Sep 14th 2019, Accepted: Sep 17th 2019

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVE: Faculty members are an important member of higher education and have an important role to play in achieving educational goals. Therefore, their interaction with learners is important, such as dental training clinics. The purpose of this study was to evaluate the responsiveness of faculty members of dental school in Babol University of Medical Sciences.

METHODS: This study was performed on 89 dental students trained in dental clinics of Babol University of Medical Sciences in 2019. Data collection tool was a researcher-made questionnaire using valid scientific sources, including demographic characteristics, and 18 questions about how teachers and students responded in Likert 5 (i.e. excellent to very poor). Content validity index and reliability coefficient were 89.2 and 0.85. Data analysed by SPSS21 software applying T-test and One-way ANOVA less than 0.05 Significance level.

FINDINGS: The highest and the lowest accountability percentages in the excellent category were respectively related to the importance of time in the clinic (38.2%) and attention to student activity during the course (10.1%). These percentages in the good category were related to the response to students' questions (43.8%) And trying to teach poor students in clinical work (23.6%) .Also, in the moderate class considering students' performance during the course (37.1%) and importance of proper student dressing (13.5%). There was no significant difference between gender and place of study (P=0.91). The final year students had a lower score for the teachers (P=0.003). Students were more satisfied with oral, maxillofacial radiology teachers (P <0.001).

CONCLUSION: Based on the results, it is suggested that the university of medical sciences, authorities implement educational and cultural correspondence for teaching accountability to professors.

KEY WORDS: Accountability, Faculty, Educational Clinics, Dentistry Students

*Corresponding Author; S.Z .Hosseini-Motlagh

Address: Education Development Center of Medical Sciences-Babol University of Medical Sciences- Babol -Iran

Tel: +981132190593

Email: zeinab.motlagh69@gmail.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]

References

1.Ateah, C. & Cohen, ISchool victimization and bullying experiences: Crossnational comparisons between Canada and the United States. Currents: Scholarship in the Human Services, 8(1), 1e22 . (2009).

2. Baron, J. Why teaching thinking? An essay. Applied Psychology, 42(3), 191–237. (1993).

3.Bonwell, C. C. & Eison, J. A. Active learning: Creating excitement in the classroom (ASHE-ERIC Higher Education Rep. No. 1). (1991).

4.Moosavi, H., et al. "Instructors' Viewpoints about the Teacher Evaluation System and the Influencing Factors at the Faculty of Dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran." Journal of Mashhad Dental School 40(4): 371-380. (2016). [in Persian]

5.Shakurnia, A. and M. Assarezadegan "Comparison of faculty members' evaluation scores based on attitudes toward student rating." Education Strategies in Medical Sciences 4(4): 195-201. (2012). [in Persian]

6.Reisifar F,Khaghanizadeh M,Ebadi A,Maasuomi M. A review of current methods of teacher evaluation in universities, with emphasis on student evaluation of teachers. Journal of Educational Strategies in Medical Sciences. Oct 15;1(1):10-8.(2008). [in Persian]

7. Sanatkhani, M., et al. "Evaluation of the students' perception about clinical education and examination in Mashhad School of Dentistry (Iran) in 2009. Journal of Mashhad Dental School 36(3): 211-222. (2012). [in Persian]

8. Akbari, M., et al. "A Comparison of the Students' and Teachers' Viewpoints about the Characteristics of a Good Teacher in Dentistry. Journal of Mashhad Dental School 38(4): 281-290. (2014). [in Persian]

9.Moezi M, Zamanzad B, Rouhi-Boroujeni H. Evaluation process in viewpoints of academic staff and students in Shahrekord University of Medical Sciences. Journal of Shahrekord Uuniversity of Medical Sciences. 2010. [in Persian]

10. Sarchami R, Hoseini M. Studentsview points about priorities in teacher evaluation. Iranian Journal of Medical Education. Jun 15;2:50. 2002

11. Akbari, M., et al. "A Comparison of the Students' and Teachers' Viewpoints about the Characteristics of a Good Teacher in Dentistry." Journal of Mashhad Dental School 38(4): 281-290. (2014). [in Persian]

12.Beheshti Rad R, Ghalavandi H, Ghale'ei AR. Faculty Members Performance Evaluation by Nursing Students Urmia University of Medical Sciences. Education Strategies in Medical Sciences. Jan 15;6(4):223-8.(2014)

13. Vahabi A, Sayadi M, Shahsavari S, Khadem E. Viewpoint of medical students about proper criteria of teacher in Kordestan UMS, Strides in Development of Medical Education, Special supplement for 8th Congress of Med Edu.(2007). [in Persian]

14. Shakurnia A, Motlagh M, Malayeri A, Jahan Mordi, A, Koleili Sani K. View medical university Joundishapour factors than teacher evaluation. Iran J Med Educ; 5(2): 101-10(2005). [in Persian]

15.Sarchami R, Salmanzadeh H. The opinions of faculty on the efficiency of student rating scheme on teachers performance in iran university of medical sciences. (2014). [in Persian]

16. Sanatkhani, M., et al. (2012). "Evaluation of the students' perception about clinical education and examination in Mashhad School of Dentistry (Iran) in." Journal of Mashhad Dental School 36(3): 211-222 . (2009). [in Persian]

[Downloaded from mededj.ir on 2026-10-06]